

SLOVENSKI PRIMOREC

UREDNIŠTVO in UPRAVA v Gorici v ulici
Orzoni šte. 38 — Cena oglasom po dogovoru.
Odprto vsak delavnik od 10. - 12. ure

KATOLIŠKI TEDNIK

IZIDE VSAK ČETRTEK

Poštni čekovni račun št. 11/5092

Leto II. Štev. 37

GORICA DNE 12. SEPTEMBRA 1946.

Cena L. 4.—

SLOVENCI IN KATOLIŠKA CERKEV

Vprašanje o razmerju med Slovenci in katoliško Cerkvijo postaja vsak dan bolj pereče. Doslej so bile vezi, ki so vezale Slovence na katoliško Cerkev tako močne, da jih ni mogla raztrgati nobena sila. Ali te vezi še držijo? Ali bodo držale tudi v bodočnosti?

Slovenci smo pred 1300 leti vstopili v katoliško Cerkev

Ko smo se Slovenci pred 1300 leti pojavili v zgodovini, nas je katoliška Cerkev pokristjanila in sprejela v družino evropskih narodov.

Misijonarji so prihajali med naše dede iz latinskega Ogleja in iz nemškega Solnograda. Končno sta prinesla Slovence blagovest še sv. brata Cirila in Metoda, ki sta prišla iz grškega Carigrada. Vsi misijonarji, pa naj so prišli od katere koli strani, so našim dedom oznanjali krščanstvo, kakor ga uči rimsko-katoliška cerkev. Imeli smo torej srečo, da se je nam oznanilo čisto krščanstvo, brez verskih zmot. Celo Ciril in Metod, ki sta prišla iz Carigrada, kjer se je v tisti dobi začelo porajati razkol (pravoslavno) krščanstvo, sta stari Slovencem oznanjala čisto katoliški nauk.

Krščanske ločine

Kristjani so, žal, razdeljeni na več ločin. Poleg katoliških kristjanov imamo med Slovani še pravoslavne in med Germani protestantske kristjane. To so tri glavne krščanske veje.

Razcepljenost med kristjani ni po Kristusovi volji. S svojo razdeljenostjo kristjani prav nič ne spolnjujemo oporoke, ki jo je Kristus pri zadnji večerji dal svojim učencem, ko jim je tako nujno naročil in priporočil edinstvo in ljubezen. Bodite eno med seboj, kakor sva jaz in Oče eno. Po tem bi svet spoznal, da ste moji učenci, ako se boste ljubili med seboj.

Zelo moramo obžalovati needinstvo med kristjani. Zaradi svoje needinstnosti kristjani nimamo moči, ki bi jo v svetu lahko imeli zaradi svojega števila. Kaka silna moč bi bila 700 milijonov kristjanov, ki isto mislijo, hočejo in čutijo! Pred tako silo bi se moral satan umakniti.

Kje je pravo krščanstvo?

Vprašanje postavimo lahko tudi tako: katera cerkev hrani izvirno krščanstvo, krščanstvo, ki ga je oznanjal Kristus in njegovi apostoli?

Iz krščanskega nauka vemo, da je pravo krščanstvo v katoliški Cerkvi. Pa tudi iz opazovanja lahko to ugotovimo. Saj je katoliška Cerkev po številu svojih udov največja, po svojem notranjem življenju najbolj božja, po svojem delovanju najbolj plodovita in na višku časa, po svojem ugledu najbolj odlična in vplivna med vsemi cerkvami. Priznati pa je tudi treba, da prav tako ni nobena cerkev tako obsovana in preganjana kot katoliška Cerkev. Tudi v tem je podobna svojem Ustanovitelju, ki so ga njegovi rojaki preganjali in križali.

Zasluge katoliške Cerkve med Slovenci

Poleg tega, da je katoliška Cerkev med našim narodom vr-

sila svoje lastno delo, ki je posvečenje duš, si je spletla med Slovenci še na drugih poljih toliko zaslug, da bi o njih lahko napisali debelo knjigo.

Omenimo le nekatere!

Slovenci smo majhen narod in živimo na skrajnem slovenskem zapadu. Samo naši južni mejači, Hrvatje, so nam bratje po krvi. Na vzhodu, severu in zapadu pa imamo sosede, ki niso naše krvi, ki so močnejši kakor mi. Usoda je hotela, da smo jim bili skozi mnoga stoletja politično podložni. Kako velika je bila nevarnost, da bi utonili v germanskem, romanskem ali madžarskem morju! In če se to ni zgodilo, čigava zasluga je? Edinole katoliške Cerkve, ki je z oznanjevanjem evangelija ščitila tudi naše narodne in jezikovne pravice.

Nočemo biti dolgečasni in povzljati, kar čvkaže že vrabe na strehi. Omenimo le naslednje. Priatelj Josip Jurčič je bil sicer svobodomiselnega duha, a vendar pošten mož. Odkrito je povedal, sicer v grobem »ljudeškim« tonu, da je zasluga duhovnikov, če se Slovenci niso izgubili v nemškem morju. Dejal je: »Farji so dobri priprežni konji, ki so nam speljali voz do vrha klanca«. Jurčič je bil »farjem« hvaležen. »Dajmo jim torej torbo ovsu za trud!« je pozival brate Slovence k hvaležnosti do duhovnikov. Danes naši duhovniki prejemajo za svoje delo na narodnem polju drugačno plačilo. Ne torbo ovsu, ampak kroglo v tilnik, — kakor jo je dobil neugnani narodni delavec profesor Filip Terčelj in mnogi njegovi sobratje.

Katoliška Cerkev je prekrvala srca in duše naših mož, da so nam ustvarili nesmrtna dela naše kulture. Ali bi mogli pogrnati Prešernov »Krst pri Savici« iz duše, ki ni poznala krščanske vere? In nesmrtna dela Gregorčiča, Finžgarja, Cankarja, Preglja in drugih, ali bi jih mogli ustvariti ljudje brez Cerkve in njenih nauk?

Starejši se spominjamo plodovitega dela, ki so ga vršile naše izobraževalne in gospodarske organizacije. Ali bi bile te organizacije možne brez socialnih krožnic papeža Leona XIII. in njegovega slovenskega učenca Evangelista Kreka?

Dva Rima

Slovenci gledamo v Rim s trpkostjo in nezaupanjem. Razumljivo! Saj so v Rimu pisali postavbe, ki so nam bile skrajno krivične in so nas davile in tiščale k tlom. Nikoli ne bomo mogli tega pozabiti. Preveč smo trpeli. Težko bo kdaj zalzrisati te vtis o Rimu v naši slovenski duši.

Ta Rim nam je tuj in sovražen.

Rim pa je zgrajen na sedmih gričih. Eden izmed njih se imenuje Vatikan. Ondi živi oče vseh narodov, sv. oče, papež. Njegova hiša je tudi naša hiša, njegova hiša je naš duhovni dom.

V nasprotju z Rimom, ki leta in leta ni imel za nas drugega, nego prezir, ponižanje in krivico, se je papežev Rim pokazal nam Slovincem naklonjen in doberhoten, pač kolikor je bilo v danih razmerah mogoče. In tu-

di če bi iz tega Rima ne sprejeli nič drugega, kot samo zaklad krščanske vere, je ta zaklad tako dragocen, da mu zanj dolgujemo ljubezen in zvestobo.

Proč od Cerkve!

Velika revolucija, ki jo doživljamo, ni samo političnega, socialnega in gospodarskega, ampak tudi verskega značaja. V tej revoluciji se slišijo vedno bolj določno glasovi: Proč od Cerkve! Vsa umazana gonja proti duhovnikom, škofom in papežu samemu nima drugega namena, nego do pripravi Slovence na odpad od katoliške Cerkve. Poziv za tak odpad so Slovenci lahko slišali iz ust maršala Tita v govoru, ki ga je imel v Kranju na Gorenjskem.

Slovenci naj bi torej odpadli od svoje duhovne matere katoliške Cerkve. Skozi stoletja jih je vzgajala in sedaj naj jo zapuste. Toda h komu naj Slovenci gredo, ko bodo obrnili hrbet katoliški Cerkvi? Ali naj sprejmejo protestantsko ali pravoslavno krščanstvo? Najbolje napravijo, če sploh zavrejo vsako vero in se izjavijo za brezbožstvo. To bi bilo sedanjim voditeljem Slovencev najbolj všeč. To in samo to tudi nameravajo z gonjo proti duhovnikom in cerkveni oblasti.

Na razpotju

Odkar smo Slovenci pred 1300 leti vstopili v katoliško Cerkev, nismo imeli tako težkih in usodnih ur, kakor so te, v katerih živimo mi.

Ure preizkušnje, kakšen boste našel naš narod?

Odgovor bi mogel dati le tisti, ki bi vedel, kako se danes držijo vezi, ki vežejo Slovence na katoliško Cerkev.

Toda eno je gotovo: naša nezvestoba in naša nevaležnost bi bili naša poguba.

Prijatelj nam piše

Spoštovani gospod urednik!

Kakor vsak, ki prebere vsaj eno številko vašega lista, kofraj čaka, da izide nova, tako tudi jaz. Zato mi gotovo ne zamerite, da vam v znamenje nekake hvaležnosti pišem nekaj vrstic.

Ko hodim mimo goriških trafik in vidim veliko povodenj najrazličnejših listov, ki se ponujajo množici, se mi oko kar odpočije, ko zagledam med drugimi tudi Slovenskega Primorca. Kakor drugega znanca in prijatelja ga prijazno pogledam in brž kupim, da ne bo predelgo čakal na svoje prijatelje. In potem grem in ga nesem domov ali bolje na svoje stanovanje in tam ga v mira prebiram in preberem do zadnje vrstice. Ne mislite, da se morda bojim brati na ulici. Ne! Če bi to storil in bi me kdo motil, bi mu brž pokazal, kaj so državljanske svoboščine dežele A. Berem ga doma, ker nočem, da bi ponikli hrup motil moje kramljanje z dragim znancom.

Nekdo je zapisal: Stari prijatelji — pravo poštenje. In to staro prijateljstvo in pravo poštenje diha iz vsake strani vašega lista. In to je, kar mi je posebno všeč: vidim, da ni še svet popolnoma na glavo postavljen: Slovenski Primorec in vsi njegovi sodružniki in bratje so še pametna družina iz nekdanih pametnih dni. In ker je ta množica tisočera, ni vzroka, da bi obupavali, da se tudi drugi odstotki pomirijo in normalizirajo.

Ker brani vaš list slovenstvo in krščanstvo na Goriškem, ima čudovito lepo nalogo in hkrati tudi jasno pot. Ko imate že leto dni dela za

seboj, nisem pač jaz kot eden izmed tisočev vaših bralcev poklican, da bi vam dajal kake nasvete. Vendar upam, da mi ne zamerite, če rečem, da bi tu pa tam lahko z močnejšimi zamahi udarili po komunističnem zmaju, ki zlorablja in je zlorabljal zlasti narodno čustvo goriških Slovencev. In kakšni naj bi bili ti zamahi? Na razpolago jih je skoraj brez konca.

V zadnji številki ste pisali, kako je pod krogliami komunističnih krvnikov padel gospod Filip Terčelj. Ko slišimo to goriški Slovenci, se zgražamo nad tako podlostjo in razbojništvom, pa hkrati ne moremo preboleti, da komunistem te stvari nareča, izvršuje in si upa poleg tega še govoriti o svojem slovenstvu. Ne samo, kdor je to zločinsko dejanje izvršil, ampak vsi, ki so kakor koli sokrivi, zaslužijo ime izdajalcev slovenskega naroda. Ali ni bl. gospod Terčelj s svojimi pomočniki nekaj slavček na slovenski lipi na Goriškem v času najhujšega fašističnega preganjanja, ki nam je dramil potrtga duha in kazal na svetle zarje slovenske bodočnosti? In komunisti so ga ubili. Grozno! In nekateri ljudje, ki se pokrižavajo in slovensko govorijo, to odobravajo! Ali so to Slovenci? Kvečjemu Kajni! Mislim, da bi morali imeti v vsaki številki vašega lista z največjimi črkami napisano na prvi strani na vrhu, da bi nihče ne prezrl: Gospoda Filipa Terčelja so ubili komunisti in vi odobravate njihova dela!

Pred nedavnim ste v vašem listu pisali o nekem Budalu, ki uči ali

vsaj hoče učiti nas Goričane slovenstva in slovenstva v okviru KP-OF-SIAU in ne vem še kakih hieroglifov. Ali je to tisti Budal, ki je takrat, ko so Italijani sežigali Gregorčičeve pesmi in Prešernove poezije, pa Cankarja, Jurčiča, Aškercia, Zupančiča in vse, kar je bilo slovenskega, Slovincem v nadomestilo v trudu in znoju svojega obraza slovenil gnili Boccaccion Dekameron? Če je to isti Budal, potem se je on slovenstvu odpovedal in je za slovenstvo umrl že pred 20 leti in ni prav nič potreba, da bi hodil nazaj strašiti Slovence s stvarmi, ki niso nič boljše kot Dekameron.

Italijani so hoteli v Parizu dokazati, da smo mi goriški Slovenci ljudje mešanega jezika, to se pravi na pol Lahi, in da zato spadamo k Italiji. V tem nasilnem in krivičnem pojmovanju jih potrjuje komunistična SIAU, mednarodna brozgovna zveza ljudi mešanega jezika. Ali ni to izdajstvo nad slovenskim narodom? Zares, komunisti, ki siliijo z grožnjami goriške Slovence, naj se vpišejo v SIAU ali UAIŠ, so izdajalci slovenskega naroda, ker na ta način dokazujejo in pred svetom izpričujejo, da je treba Postojčanom, Idričanom in Tolmincem biti v laškem društvu, če si hočejo kupiti kruha in soli.

Gospod urednik, oprostite, da vas tako dolgo nadlegujem. Če ne boste prehud, vam pošljem pa ob kakih drugih prilikah kak krajši pozdrav.

Goriški bravec

IZ ŽIVLJENJA CERKVE

Kako gleda Vatikan na sedanje socialne zmede

Italijanski duhovniki — asistenti katoliških delavskih združenj (AC-LI) so imeli sestanek v Rimu. V programu sv. očeta jim je spregovoril msgr. Montini, papežev namestnik v državnem tajništvu. Njegove besede zrcalijo gledanje sv. stolice na homatijske sedanje čase. Zato jih prinašamo, kakor smo jih posneli iz Osser. Romano.

STRAŠNA RESNIČNOST

Vatikan ima vpogled v resničnost sedanjega socialnega položaja v svetu, ki se nam kaže strašen. Dogajanje v svetu je tako, da se tiče verskih resnic in vere same. To je svet, ki tajni Boga. In to ni omejeno na nekaj središč, temveč objema že cele kontinente. To dogajanje stoji ob naših mejah in kamor prodre, ustvari strašno duhovno praznino. Cerkev čuti to nevarnost in lahko trdi, da od časov prodiranja mohamedanskega sveta proti krščanski Evropi ni bilo še take nevarnosti, kakor je sedanja. To dogajanje objema način življenja in sam življenjski nazor.

ZASKRBLJENOST CERKVE

Nevarnost duhovnega razdejavanja ne vzbuja sedanjemu rodu strahu, ampak ga mami in privlačuje.

Ko Cerkev razvija svojo delavnost na socialnem polju, ne dela tega zato, da bi sebe obvarovala, temveč zato, ker je globoko prepričana, da je treba reševati duše delavcev, ki so v posebni nevarnosti. Naša obramba delavca mora obstajati v tem, da smo navzoči tam, kjer je večje sovraštvo do nas, kjer je hujše zaničevanje Cerkve. Zato je nujno potrebno živeti z ljudstvom, ga spoštovati in mu zaupati. Nasprotniki so hudi, prevečani, toda so ljudje, božje stvari, in zato se resničnosti in pravici gotovo ne bodo upirali.

POMOČ LJUDSTVU

Če je še kaj lepega, je to srce ljudstva. Ko bo to ljudstvo spo-

znalo resnico, bo močno in verno. Odpraviti moramo nerazumevanje, ki je nastalo med Cerkvijo in delavskim svetom. Ravnanje moramo tako, da delavec ne bodo gledali v duhovnikih zagovornike nekega obrabljene sistema, ampak jim moramo poudarjati, da se ta MORJA spremeniti, a ne z revolucijo, temveč s postopnim razvojem. Delavcem moramo povedati, da se nočemo zadovoljiti le z lajšanjem njihove bede, ampak da Cerkev jim hoče resnično pomagati, jih varovati, kakor je tekom stoletij vedno bila na strani tistega, ki je bil bolj stiskan. Cerkev je zagovornica ubogih: prijateljica vseh trpečih, ki jih noče varati in zasmehovati v njihovih potrebah, ampak se trudi, da bi jim pomagala.

Churchillova sestrinja vstopila v kat. Cerkev

Gospa Klara O. Frewen in Sheridan se je pred štirinajstimi dnevi spreobrnila v katoliško vero. Gospa je Churchillova sestrinja. Krst je sprejela v cerkvi sv. Rufina v Asizju, v cerkvi sv. Frančiška pa je bila pri birmi. Vpisala se je tudi v tretji red sv. Frančiška.

LJUBA MATI BOŽJA SVETOGORSKA!

III.

Ljubi soromar moj, nič ne glej prunice, naslonjene na visoki stebel, tudi ne slik po stenah, ki predstavljajo zgodovinske dogodke iz začetka božje poti. Pojdiva pred veliki oltar! Marija že čaka. Gospod Jezus poslušaj.

Kaj naj poveva obema? Sami

MARIJINE DRUŽEBENICE!

V nedeljo 29. septembra bo ob 4.30 popoldne pri Starem Sv. Antonu v Gorici shod za vse družbenice naše dežele. Po shodu se bodo poklonili Svetogorski Kraljici v stolnici. Pridite vse! Nadškofijsko vodstvo

vzdih, vse iz srca, prav iz najnižje-
ga kotička. Pa nam hočejo sveto
vero iztrgati! Pa Jezusa in Mari-
je odvzeti! In kaj nam ponujajo?
Pojdita skozi deželo in berite po zi-
govih in kamnih. Če niso zmešani!
No, v tistih letih tega še ni bilo,
vsaj tako očitno si še niso upali,
čeprav je veliko tega plevla že
takrat bilo vsejanega.

Sedaj pa okoli oltarja! Krščanski
človek si je izmislil to drsanje po
kolenih okoli romarskih oltarjev iz
pohosti svoje vere. Da bi se poni-
žal, da bi se pokoril, da bi tako vse
svoje prošnje podprl. Celo brazde

so bile vdolbene v kamen. Koliko
rodov je že drsalo tu okoli! Tam v
nabiralnik so trudne roke izpušile
večji ali manjši dar, pogostoma le
vdivin vinar. Da je šlo laže, so pre-
ložili rožni venec v levico. Če nisi
tako drsal okoli oltarja, nisi romar.
In sedanji rod? Sedanjí slečeni in
zmehkuženi rod! Ko še poklekni
noče in ne more in ne zna in ne
sme! Saj tista gola kolena, moška
in ženska, res niso več za v cerkev,
celo ne za pot okoli oltarja. Do ke-
daj še tako, o Marija?

Siromak

Komunizem je zmeta

Komunizem je neumnost

Sam Jupiter se je oglasil

V »Lunedi« z dne 2. IX. nas na-
pada neki Giove radi članka, ki
smo ga objavili 15. VIII. o devetem
avgustu. Zdi se mu, da nismo obso-
dili glavnih krivcev neredov, ki so
se dogodili 9. VIII. v Gorici.

Tega članka bi g. Giove gotovo
ne napisal, ako bi naš list redno
bral. Zlasti bi ga ne bil napisal,
ako bi bil bral naš članek »Umetni
ognji« v štev. 34 z dne 22. VIII.

Naj le bo brez skrbi, da smo ved-
no obsojali in da bomo tudi v bodo-
če obsojali vse zločine in vse zmete
komunistov, kakor moramo obsoja-
ti zmete in zla dela Italijanov ali
slovenskih »domobrancev«, če jih
zagrešijo... ali so jih kdaj zagrešili.

In prav to, da so posamezni so-
tudiniki našega lista svarili pred
komunističnimi zmotami, ko je
morda Jupiter z njimi še simpati-
ziral, je bil vzrok, da so se morali
umakniti pred komunisti v Italijo,
ker doslej še ne vozi vlak na Luno.

Sicer pa naj bo g. Giove prepri-
čan, da smo mu hvaležni za njegovo
zanimanje za naš list in da zelo
želimo, da bi ga redno bral. Kajti
če spada resnično med »Italiam
e Sloveni di buona volontà«, bo
za nas kar navdušen, čeprav
smo tega mnenja še danes, da je v
teh razburkanih časih za javni red
in mir najbolj pametno, da se pre-
povejo vse italijanske in slovenske
manifestacije, demonstracije in tu-
di demonstrativni pogrebi v zna-
menju srpa in klavira, ki bi se ne
smeli vršiti s sodelovanjem duhov-
nikov. Če ve g. Giove za pogreb, ki
ga je spremljal kak goriški duhov-
nik v senci rdeče zvezde s srpom

in klavirjem, mora vložiti glede
zlorabe pritožbo na prevz. g. nad-
škofa in ne sme te reči podtikati
Slovenskemu Primorcu, ki pri vseh
svojih slabostih vendar ne more
nositi odgovornosti za vse nerodno-
sti, ki se zgodijo od italijanske ali
slovenske strani v deželi.

G. Gioveju smo nadalje hvaležni,
ker je vendar poudaril, da Slovenci
nismo vsi komunisti. In to bo prav
povedati vsem, ki so tako skrbni,
da nobene krivice ne pozabijo (pren-
diamo atto - cercheremo di non di-
mentarsi), ker sicer se bo vedno
znova ponavljalo, da bodo morali
tudi pošteni Slovenci trpeti prega-
njenje zaradi rdečih zločinov, ki so
jih oni sami od vsega začetka naj-
bolj obsojali.

Končno smo g. Gioveju zelo hva-
ležni, da nam je povedal celo vrsto
»čudežnih reči«, ki se godijo v Ju-
goslaviji: o skrivnostni vojski, ki da
je gledajo ljudje v zraku; o zace-
mentirani fojbi, iz katere nepresta-
no teče kri in se sliši skrivnostno
nabožno petje; o metanju bomb v
prikazni Sreca Jezusovega in Ma-
rijinega, ki se vračajo v bogoskruni-
telje. To so res zelo zanimive in iz-
podbudne reči. Naj jih skuša bolj
znanstveno ugotoviti, da jih tudi mi
objavimo in tako pokažemo, kako
radi sprejemamo resnico, pa naj
prihaja od koder koli.

Jupiter je sicer strašen bog, toda
Giove naj rad odpusča celo tistim,
ki so mu krivice storili, kaj šele da
bi grozil ljudem, ki mu niso nič za-
lega storili in jim je silno žal, da
je bil tudi on 9. VIII. prizadet.

riških. Nota tudi pravi, da je ame-
riška vlada pričakovala od Jugo-
slavije izraze sožalja k izgubi čla-
nov posadke, ki so zgubili življe-
nje pri sestrelitvi 19. avgusta, in
pričakuje tudi odškodnino za uni-
čena in poškodovana ameriška leta-
la in za družine ubitih potnikov.

GRČIJA Od 1.779.942 volivcev je
glasovalo za pevrake kralja 1 mili-
jón 135.675. Za povratek kralja so
glasovali celo republikanci, ker i-
majo vendar rajši monarhijo, kot
komunistično diktaturo, piše »News
Chronicle«.

VATIKAN odgovarja komu-
nišnim poročilom sovjetskih po-
staj, da med Vatikanom in rusko
državo ni spora. Je pa spor med
Cerkvijo in komunizmom, ne zato,
ker bi se Cerkve upirala socialni
pravičnosti, ki jo poudarja komu-
nizem, ampak zato, ker komunizem
taji bivanje Boga - Stvarnika ne-
bes in zemlje. — Mi bi še dodali, da
komunizem niti socialnega vpra-
šanja ne rešuje pravično.

NURNBERG. Razprava proti
Hitlerjevemu glavnim pomagačem
in nacističnim terorističnim organi-
zacijam SS, Gestapu i. t. d. je bila
ta teden dokončana. Trajala je ne-
kako pol leta. Nazadnje so dovolili
tudi obtožencem, da razložijo svoj
zavod. Razsodbo bo pa medna-
rodno sodišče izreklo šele 23. sep-
tembra.

RADIO MOSKVA poroča, da bo
morala sloneti vsa vzgoja na sovjet-
skih šolah na znanstvenem komu-
nišnem modroslovju. Vsi dečki
in deklice bodo morali biti podu-
čeni v darvinistični teoriji in opro-
ščeni vseh predsodkov, nevednosti in
irracionalnosti. — To bodo pa res so-
dobne šole. Darvinova teorija (o
razvoju človeka) je od vseh resnih
znanstvenikov v Evropi že zavrže-
na kot neutemeljena — mladi ruski
naraščaj se je bo pa šele začel učiti
kot nekeke najnovejše pridobitve
človeštva. Ubogo ljudstvo, ki mu
nečelujejo taki učenjaki!

Komunizem je laž

DVA PRIJATELJA

Dva prijatelja sta se pogovarjala
o dogodkih naših dni. Eden je za-
govarjal komunizem, drugi mu je
nasprotoval. Tisti, ki je komuni-
zem zagovarjal, je v podporo svo-
jega mnenja rekel med drugim to-
le:

»Komunizem je splošno narodno
gibanje in zato je gotovo na na-
pačni poti, kdor mu nasprotuje.«

Drugi prijatelj je odgovoril: »Če
je kaka stvar splošno narodna, ni
samo zaradi tega že vse hvale vred-
na. Koliko imamo, žal, splošno na-
rodnih stvari in bi bilo veliko bo-
lje, če bi jih ne imeli. Spomni se n.
pr. samo na bogokletstvo, ki je žal
postalo res splošno narodno, pa bo
vključ temu ostalo bogokletstvo, to
se pravi nekaj hudega in nesrečne-
ga. Ali, če hočeš protidokaz iz giba-
nja: vsako leto o pustu imamo tudi
splošno narodno in, če hočeš, tudi
mednarodno gibanje, pa vključ tu-
mu ostane pust le pust in trezen
človek mu potreče norost, pa tudi če
bi ves svet ponorel. Če je torej kaka
gibanje splošno narodno, je lahko
praktično zgrešeno, kakor če bi se
gibal en sam človek. Ker sem že o-
menil pust, pogledj, ali ni naše
»splošno gibanje« strašno podobno
pustu? Vseposod ples, vpitje in
peboji, ples, vpitje in peboji itd.
Ali ni to prav resničen, večni pust,
le tisočkrat hušji, dražji in straš-
nejši, kot so bili stari reakcionarni
pusti?«

Prvi prijatelj je hotel odpreti
usta, da bi ugovarjal, pa so mu oči
obstale vprav na velikem rdeče-ze-
lenem lepaku, proti kateremu sta
šla in je bilo na njem z velikimi čr-
kami, ki so bile že od daleč vidne,
pisano in narisano: Vabilo na
Splošni ljudski ples. Povesil je
oči in še pravočasno zadržal jezik,
pa se je že hkrati zdrznil, ker je s
konec ulice nenadoma počil strel
in se je za njim takoj dvignil krik in
vpitje. Oba prijatelja sta pospešila
korake, da bi videla, kaj se je zgo-
dilo. Komunizmu nasprotni prija-
telj je še grede ponovil: »Vseposod le
ples, peboji in vpitje.«

Odgovor na članek

„Moja hiša in žaga v Čepovanu“

Moj dragi Plesničar! Sicer še ni-
sem bil nikdar v Čepovanu in ne
poznam ne Tebe, ne Tvoje žage in
ne Tvojih razmer, vendar se bojim,
da bomo le predolgo čakali na Tvo-
je sporočilo v Slov. Primorcu, da so
Ti hišo in žago vrnili, kot zahtevaš.
Toda, ker Ti je toliko za pravico,
ali Ti je morda kdo rekel, da ni
Tvoja last? Boš morda tajil, da spa-
daš k ljudstvu? Kar pa je ljudske-
ga, je ljudska last ali z drugo besedo:
narodna imovina. A ne samo
Tvoje, tudi sosedovo, vsi gozdovi,
železnice, rudniki, tovarne in ban-
ke, vsa država, vse je ljudska last
ali še bo. Kako bogati smo torej,
vse je naše — ljudsko!

Zato, vidiš, ne bi smel toliko
poudarjati: moja hiša, moja žaga,
ampak bi moral kvečjemu reči: naša
ali ljudska hiša, sicer diši vse
preveč po kapitalizmu! Zapomni si
tudi osnovni stavek, da je lastnina

Komunizem je krivica

tatvina! Kolika čast zato, da si
eden izmed prvih, ki ste osvobodili
krivičnega mamona in njegovih
materialnih skrbi. Spomni se le na
asiškega ubožca sv. Frančiška, ka-
ko je, odet v samo kuto, veselega
srca prepeval. Tudi Tebi so gotovo
pustili kako vrečo za uniformo. Sta-
ra izkušnja pa uči, da je glas tem
polnejši in močnejši, čim bolj je po-
sedna prazna.

Kako bi torej bile oblasti proti
veri, ko pripomorejo celo do izpol-
njevanja težkih evageljskih sve-
tov! Saj še v samostanu ne zahte-
vajo popolnejšega ubožstva, kakor
so ga Tebi preskrbeli. Sicer Ti je
nekoliko težko, a v koliko zadošče-
nje Ti mora biti zavest, da si svoje
imetje zamenjal za solastništvo ce-
lokupne ljudske imovine v vseh
sedmih ljudskih republikah! Ze-
zdravnej bi bil moral sam prosto-
voljno darovati svojo žago domo-
vin!

Ali nikoli ne čitaš v Ljudski pravi-
ci, kako je ta tovarnar daroval
svoje podjetje ljudstvu in ostal v
njem kot poslovodja, kako je oni
hotelir vrnil svoj obrat narodu in
postal prvi natak, tretji spet je
daroval ljudstvu veliko vsoto, ki
so jo razdelili med partijo, sindika-
te in druge množične ustanove?! Da,
boš rekel: tudi Duceju so tako po-
klanjali milijone. Toda zavedaj se,
da se je tedaj vse to godilo zaradi
strahu in prisiljeno, sedaj pa pro-
stovoljno in iz čistega idealizma.
Tako bodo sčasoma vsi ljudje vse
darovali ljudstvu. Tedaj bo prišla
za ljudstvo rajska doba, čeprav se

bo pri tem ljudem slabo godilo.
Brez žrtev pač ne gre! Ljudje naj
propadejo, da bo ljudstvo srečno!
Če to razumeš, razumeš vse!

Na svoje poštenje se skleneš. —
Vedi, da »naše pošteno ljudstvo«
danes ne rabi poštenjakov, ker so
zavora napredku in kvarijo enot-
nost ljudske volje.

Bojim se tudi, da nisi bil vpisan v
fašistično stranko. Sedaj se Ti to
mašuje, ko si ostal brez vplivnih
prijateljev pri odločujočih faktor-
jih. In s predpotopnim bavljavom
sedme in desete božje zapovedi gro-
ziš! Mar misliš, da bo po vseh trudi-
h in naukih materialističnega in
brezbožnega prosvetljenstva to pre-
snilo naše oblastnike? — Kako te
skrbi žena! Če se ni odtujila »de-
levnemu ljudstvu«, bo gotovo dobi-
la zaposlitev pri žagi. Skrbi, da se
spreobrneš od svojega reakcionar-
stva, ali da ona ne postane preveč
progresivna, ker si bo sicer pač iz-
brala naprednejšega tovariša. — In
nati! Najbrž je že stara in nepro-
duktivna — za skupnost nerenta-
bilna.

Ni da bi si s tem glavo belil!

Eno pa drži: Če bi še nadalje
sam vodil žago, bi gotovo ne do-
segla nikdar take produkcije, kot
jo doseže sedaj, ko je ob nedeljskem
udarniškem delu izrabljena vsaka
minuta. Ti pa si najbrž predstavl-
jaš, da bi kot sv. Jožef med ted-
nom malo tesaril, ob nedeljah pa
bi zapravljaj čas za počitek in mo-
litev ter se zase briga, množično
delo po odlohih in mitingih pa za-
nemarjal. — Fašist si! Ali ne uvi-
diš tega?

Končno pa, prijatelj, ti ne bo tre-
la dolgo čakati, da pridejo za Teboj
na vrsto vsi petičniki, ki so zvesto
pomagali komunizmu žagati vejo,
na kateri sedijo. Lepega dne bodo
obsedeli na tleh. Je že tako, da lu-
dije, ki imajo kaj v glavi ali v žepu,
ne bodo imeli obstanka, dokler si o-
bojega ne daje operirati po pogre-
sivni metodi. Za to si pa Ti že pre-
star.

Komunizem je goljufija

Sedaj pa, France, ko spadaš tudi
Ti v razred proletarcev. Ti pripo-
rečan tole: z vse zagrizenostjo in
reizprosnostjo se bori zoper kapita-
listične izkoriščevalce, zlasti zoper
reakcije, ki bi rada pripravila ljud-
stvo ob njegove pridobitve, ob sado-
ve njegove borbe... ker sicer nas ča-
ka le sužnost, trpljenje, ker sicer
v oboje naše ni!

S. F.

S. N.

OKNO V SVET

MIROVNA KONFERENCA je
pretekli teden po odborih pridno
delala in so še precej spornih točk
rešili, zlasti glede vojaških in od-
škodninskih določil za razne pre-
magane države.

Rusija je dosegla, da so ji priznali
106 milijonov dolarjev vojne od-
škodnine od strani Italije, a to je
le najmanjši del, ker vse druge dr-
žave terjajo od Italije cele 4 mili-
jarde funtov šterlingov.

Glede zapadnih italijanskih meja
se je Konferenca zedinila na manj-
še popravke v prilog Francije. Gle-
de vzhodnih meja pa se je mnogo
govorilo v preteklem tednu. Pred
komisijo je bil zaslišan pri vpra-
šanju Julijske krajine ital. bivši
minister Bonomi, ki je že nekdanj
podpisal za nas tako krivični mir v
Rapallu. Zavzemal se je, da bi ko-
likor mogoče dosti naših krajev o-
stalo tudi še nadalje pod Italijo, a
v najskrajnejšem slučaju je pripo-
ročal, da bi vsaj vsa zapadna Istra
s Poljo vred bila vključena v me-
narodno ozemlje Trsta. Rekel je med
drugim, da italijanski narod more
prenesti tudi najtrše udarce, a tega
ne, da bi mu rezali v živo narodno
telo. Ko je pa on 1. 1919. rezal v Ra-
pallu Slovence v živo narodno telo
in jih skoro 1/3 odrezal od mate-
re Slovenije, tega si nič ne šteje v
greh?

Na Bonomijeva izvajanja pred ko-
misijo je odgovarjal jugoslovanski
delegat Baebler, ki je točko za točko
pobijal italijansko stališče glede
naših krajev in dokazoval, da na-
ravno spadajo vsi k Jugoslaviji,
katero pa zavezniški načrti namera-
va odriniti od jadranske obale po-
tem francoske črte. A to se ne sme

zgoditi. »Jugoslavija« — je dejal —
»iredlaga zdaj novo mejno črto,
ki vsebuje težke žrtve, ker dejansko
slovesno pripuša Italiji polovico Ka-
lalske doline, velik del Slovenske
Benečije in del goriških predmestij,
torej ozemlja, ki bi vsa morala pri-
ti pod Jugoslavijo. S to črto pre-
pušča Jugoslavija Italiji najmanj
45 tisoč prebivalcev slovenskega je-
zika.«

(To smo povzeli po časnikih dobe-
sedno.)

Naši bralci se pri teh Baeblerje-
vih ponudbah gotovo spomnijo, ka-
ko strupeno nas je Soški tednik na-
padel in označil kot izdajalce, ko
smo le namigovali, da naj bi Slo-
vence, bivajoče zapadno od francos-
ke črte, rajši priključili svobodne-
mu ozemlju Trsta, kot pa Italiji.
Sedaj pa njih odposlanec sam reže
rdečo narodno telo in nekaj kosov
daja Italiji. — Mi ne bomo niko-
mur očitali, da je izdajalec, ker ve-
mo, da je pri pogajanjih pač treba
eni in drugi stranki popustiti, ako
hočejo pogodbeniki priti do srečne-
ga zaključka — a za Slovence, ki
bodo ostali izven Slovenije, bi bilo
vsekako boljše priti pod samostojni
Trst, kot pod obubožano Italijo.

Glavna naša zahteva pa je in o-
stane, da bi mogli, kamor koli že
nas dodelijo, živeti svobodno kot
narod, ljudje in kristjani.

JUGOSLAVIJA je poslala ZDA
novo noto, v kateri sporoča, da še
vedno neka letala proletavajo jugo-
slovansko ozemlje, a 8. septembra
je vlada Združenih držav istotako
izročila Jugoslaviji noto, ki trdi,
da so bili ti leti gotovo izvršeni po
kakah drugih letalih in ne po ame-

POD „SVOBODNIM“ SONCEM...

Veliko se sliši o svobodi v coni B.
Nekateri opevajo to cono kot raj na
zemlji, kjer je prava svoboda do-
ma; drugi zopet pravijo, da je tam
še hušje suženjstvo, kot je bilo pod
fašizmom. Komu naj verjamem? Po
vsem tem, kar slišim in vidim v co-
ni A, se mi zdi, da imajo prav dra-
gi in ne prvi, a moje znanke znajo
tako lepo govoriti o življenju v co-
ni B in v Titovi Jugoslaviji, da me
marsikdaj spravijo v dvome.

Zato sem sklenila, da pogledam
sama v cono B in obiščem nekatere
znanke in se na lastne oči prepri-
čam, kako je z versko svobodo in
svobodo sploh v tem predelu naše
Primorske.

Ajdoščina

Mahnem jo kar čez Vipavsko. Na
Morganovi črti me povabijo »dru-
žeti« v sobo in tam me neka »lova-
rišica« pretiplje na vseh koncih in
krajih, še celo v lase mi je pogle-
dala in sezuti sem se morala. Dober
začetek, sem si mislila, ko me je o-
menjena dekle surovo obračala in
mi pretipavalo vse kosti. Kar sram
me je bilo, da ima naš narod tako
posurovele ljudi na takih mestih.
Naprej do Ajdoščine je šlo kar v
redu. Na trgu v Ajdoščini pa za-
gledam skupino žensk, ki so kričale
»Dol s fašisti!« Misliha sem, da gre
za kak običajen miting, pa mi je
znanka pojasnila, da so to ženske iz

Stomaža, ki so prišle protestirat,
ker so jim ljudske oblasti izgnale
dušnega pastirja. Ker me je zani-
malo, kako je s to versko svobodo,
sem se v Ajdoščini ustavila do več-
era, da izvem kaj več o tej stvari.

Sele pozno popoldne sem imela to
srečo, da sem dobila podrobnejše
podatke. V Stomažu so dobili pred
nekaj tedni novega mladega gospo-
da. Spočetka je šlo vse prav. Kar
naenkrat pa dobi gospod sporočilo,
da mora izginiti iz cone B v nekaj
urah. Ljudstvo je zahtevalo od obla-
sti, da upošteva ljudsko voljo, ker
na vseh mitingih vedno poudarjajo,
da le to ima veljavo, kar ljudstvo
hoče, pa sem videla, da je ljudstvo
le ubog suženj nekaterih nasilnežev.
Zato so ženske kričale: »Dol s faši-
sti!«, ker v coni B vlada vse hušji
fašizem, kot je bil prej, le da je za-
vit v same lepe besede svobode,
ljudske volje itd.

Zanimalo me je, kako je drugače
življenje v Ajdoščini, ki je postala
središče Primorske. Na razna vpra-
šanja sem dobila od raznih ljudi od-
govore. — Seveda vedno zaupno,
ker se vsak boji, da ga sliši OZNA
— iz katerih je razvidno, da posta-
ja življenje tam vsak dan bolj ne-
znosno. Po uradih so po večini le ne-
zmožni ljudje. Če prideš na urad, se
tovarišice druga drugo sprašujejo o
zadevi, za katero si prišel. Pošiljajo
te od vrat do vrat, da se končno na-

veličaš in greš domov, ne da bi kaj opravil. — Silno razočarana sem na večer zapuščala Ajdovščino. Ubogo ljudstvo, kam si prišlo, za kako svobodo si se borilo!

Lozice

Mislila sem kreniti čez Col proti Idriji, a prijateljica iz šolskih klopi me je govorila na svoj dom pod Nanosom. Šla sem, saj sem romala po deželi le za to, da vidim, kako se našim ljudem godi. Med potjo mi je pravila, da namerava drugo jutro iti v Lozice, kjer bodo sprejemali novega župnika. Ravno prav, da bom videla tudi kaj lepega, saj v tako zakotni vasici, kot so Lozice, mora biti doma le veselje in mir.

Na vse zgodaj sva korakali s prijateljico proti Lozicam. Ljudje noče prihajali praznično oblečeni, cerkev je bila lično okrašena, otroci so se že pripravljali, da dostojno sprejmejo novega pastirja. Ob določenem uri je bilo kljub delavnici zbranih lepo število ljudi. — A kar naenkrat pade med ljudi kot atomska bomba novica: Gospoda ne bo, ker so mu prepovedali prihod ljudske oblasti v Ajdovščini. Namesto veselja solze, namesto poja in deklamacij godrnjanje. To pa je res prava verska svoboda, sem si mislila, ko sem žalostna odhajala od žalostnih vasčanov.

Črni vrh

Se isti dan sem malniti čez Col proti Idriji. V črnem vrhu so ljudje ravno odhajali od mitinga. Žalost sem brala na obrazih. Kaj bo pa zopet tu? Po ovinkih sem le zvedela resnico. Pred dvema leti jima je bila porušena cerkev. V silo so si z volikami težavami priredili eno izmed porušenihih kasarn za začasno cerkev, jo lično opremili in opravljali v njej nemoteno službo božjo. Pred par dnevi pa pride ukaz, da morajo v par dneh izprazniti prostor, češ da ga rabijo v vojaške namene. Vse prošnje niso nič pomagale, kljub temu, da bi lahko popravili kako drugo kasarno za vojaško uporabo, saj jih je še več na razpolago. Tako so ljudje zdaj brez cerkve, edinega kraja, ki jim je bil v tolažbo... Živela svoboda in ljudska volja!

(Nadaljevanje na 4. strani)

Socialno vprašanje

(Nadljevanje)

Kakšne so bile posledice zmot gospodarskega liberalizma?

Posledice teh zmot so bile:

1. V gospodarstvu je zavladal skrajni egoizem. Začela se je divja gospodarska tekma. Vse se je gnalo za čim večjim dobičkom. Močnejši podjetniki (industriji, trgovci) so v gospodarski tekmi gazili in gospo-

darsko ubijali šibkejšje. Kdor je bil bolj brezvesten in brezobziren, ta je izrinil iz produkcije in s trgov šibkejšje in bolj vestne ter jih vrget med delavce.

Mik svobode je privabil tudi delavce z dežele v tovarne in velika industrijska podjetja. Podjetniki so pritegnili v tovarne tudi ženske in otroke. Ker delavske organizacije po načelu individualne svobode niso bile dovoljene, se je začela tekma tudi med delavci. Podjetniki so izrabili to tekmo in začeli delavce izkoriščati; zmanjšali so jim plače, podaljšali delovni čas, izrabljali njih delovne sile. Delavci so postali proletarci.

Zle posledice pa so segle tudi na kmete. »Beg s kmetov« jim je jemal delovne sile. Svobodni promet je znižal kmečkim pridelkom cene. Liberalna svoboda je razbila tudi kmečke domove. Tudi na kmetih se je začelo širiti proletarstvo.

2. Pohlep po bogastvu, po denarju, po dobičku (mamonizem, profitarstvo) je ubil v ljudeh smisel za duhovne dobrine in pravne vrednote.

Ljudi se je začelo polasčati mate-

rialistično mišljenje in hlepenje po razbrdanem uživanju.

Začela se je širiti pozaba na Boga in večnost.

3. Vse to se je končno izrazilo v gospodarski in duhovni bedi.

Gospodarsko so res nekateri bolj in bolj bogateli, a drugi zato padali v uboštvo. Družba se je začela deliti v razred mogočnih bogatašev in v razred nemanišev — proletarcev.

Duhovno so pa obubožali vsi. Bogate je prevzel mamonizem, da jim je Bog denar. Uboge je zastrupil mamonizem, da se jim tudi zdi vir vse sreče bogastvo in da zato zavidajo bogate in jih mrze, svojo usodo pa kolnejo in se obračajo s sovraštvom proti Bogu.

To so torej grenki sadovi liberalizma: gospodarska beda velike večine ljudi, duhovna beda vseh.

To so prevare liberalizma: obetal je srečo vsem, prinesel je pa večini ljudi bedo, a bogatim ne sreče.

S katero besedo navadno označujemo vse zlo gospodarskega liberalizma?

Navadno označujemo vse zlo gospodarskega liberalizma z besedo kapitalizem.

VZGOJNI ZAVODI

Fra Angelico je bil slaven slikar. C njem pripovedujejo, da je vedno, predno je slikal nebeske podobe, molil. Vzgojitelji so v nekem vzvišenem pomenu pravi slikarji in kiparji božje podobe v dušah nedorastlih otrok. Delo vzgojiteljev in milost božja naj napravita iz človeštvo in pomoč sposobnih predstojatelja spita angel in hudič — čobrega otroka božjega. Dobro vzgojeno sree in v raznih znanostih izpopolnjeni razum naj človeka vodita skozi življenje po poti resnice, lepote in dobrote.

Prva, od Boga samega postavljena vzgojitelja sta oče in mati. Nikjer ni za otrokovo vzgojo tako dobro in ugodno preskrbljeno, kakor v domači hiši. Mislimo seveda na razmere v dobri, verni krščanski družini, kjer oče in mati izpolnjujeta svojo vzgojno dolžnost. Žal, da v naši dobi v pre mnogih družinah ni pravih pogojev za dobro vzgojo. Za otroke takih družin je prava sreča, ako pridejo v vzgojne zavode. To nam potrjuje tudi vsakdanja izkušnja; saj mnogi starši izročajo svoje otroke v vzgojo verskim zavodom, čeprav sami niso verni. Potrebno je, da otroci pridejo v vzgojni zavod, tudi tedaj če v domačem kraju ni šole, katero namerava otrok obiskovati, in če v tujem mestu, kamor ga pošljejo v šolo, ni mogoče poskrbeti, da bi otrok prišel v dobro družino.

Velika dobrota v vzgojnem zavodu

du za otroke je v tem, da je v zavodu veliko bolj strog red; red pa brzda mladostno vihravost in lakomiselnost. Tudi učenje je uspešnejše, ker tam ni toliko vzrokov za raztresenost in ker zgled dobrih učencev priganja otroka k pridnosti. Tudi ima učence v zavodu več učnih pripomočkov ter nadzorstvo in pomoč sposobnih predstojnikov.

V katoliškem zavodu se mladina še posebno vzgaja v pravosti. Otroci želi družbe sebi enakih. To najde v zavodu, kjer se vzgaja v tako potrebnih socialnih krepitvah; tu se nauči živeti z drugimi v lejem miru in krščanski ljubezni, v medsebojni pomoči in velikodušnosti, nauči se discipline in resnega dela. K vsemu temu mu pomaga solidna pobožnost v izpolnjevanju verskih dolžnosti.

Slovensko Alojzijevišče

Slovensko Alojzijevišče v Gorici je tak verski katoliški vzgojni zavod, ki letos po dolgih letih sprejema srednješolske dijake pod svojo gostoljubno streho. Starši naj se za vpis svojih fantov pobrigajo do 20. septembra. Obenem zavod prav iskreno priporočamo vsem ljubiteljem slovenske mladine, da ga podprejo z darovi in z molitvijo.

Darovi: Iz Kozane L 500; v zadoščenje za žalitve prevz. nadškofa iz Libušenj 1000; iz Opatjega sela 800; iz Čepovana 500.

Domače novice

VODSTVO MALEGA SEMENIŠČA V GORICI
sporoča, da bodo izpiti v drugem tednu oktobra in da se šola začne šele v 3. tednu oktobra. Podrobnosti pozneje.

KOMEN

Zavedno ljudstvo komenske fare prišlja Primorec 2000 lir v zadoščenje našemu č. g. dekanu Viktorju Kosu, ki je postal na tukajšnjem ljudskem zborovanju tarča grdega obrekovanja. Zavedni verniki komenske fare se čutijo globoko užaljeni zaradi žaljivega postopanja napram našemu dušnemu pastirju ter izjavljajo, da nimajo nič skupnega z onimi, ki so s histeričnimi medklici kričali: »Dol z njim!« — Evangelij nam pripoveduje, da so tudi Judje ravnali podobno s Kristusom in ga označili za izdajalca naroda.

Nikdar in nikakor ni naš g. dekan izdajalec naroda, temveč mu je dobri pastir, ki ljubi svoje ljudstvo in svojo grudo, za kar je bil tudi preganjan za časa fašizma. On polaga vso svojo skrb v to, da vodi svoje ovčice le na zdravo in dobro pašo. Hvaležni interniranci iz Neumarkta dovolj zgovorno pričajo — ne o kakem izdajstvu, temveč le o plemenitem srcu našega g. dekana, ki je bil kot *prostovoljen* interniranec vsem vsestranski tolažnik in dobrotnik ne glede na veroizpoved, narod ali jezik. Tega gotovo ni delal iz kakih sebičnih namenov, ampak le iz samarijanske ljubezni in krščanskega usmiljenja. Končno zavedni komenski farani ogorčeno protestiramo zoper prostaško govorjenje in vse sterjene mu krivične žalitve, ki so znak popolnega pomanjkanja kulture.

Z dekanom v trpljenju, z dekanom v veselju!

Zavedno ljudstvo komenske fare

Opomba uredništva. Ob čitanju tega dopisa smo se za glavo priklonili in nismo mogli verjeti svojim očem. Ali so res tako globoko padli Komenci, da celo njega žigosajo kot izdajalca, ki je kot pastir njih duš hotel z njimi čeliti usodo pregnanstva? Tako daleč naj bi se dali nam?

Nabiranje sončničnih semen

Odsek za prehrano goriškega okrežja sporoča, da je strogo prepovedano prodajati ali izvažati iz dežele sončnično seme kupovalcem ali nabiralcem, ki nimajo za to določenega dovoljenja.

Poljijski čimtelji imajo nalogo, takoj zarubiti katero koli količino sončničnih semen vsem osebam, ki niso zadostile tozadevnim predpisom.

hujskati naši Kraševci? No, tega ne moremo verjeti! Upamo, da so bili pri tistem zborovanju le tuji hujskači. — Se li spominjate, kako je bilo takrat, ko je Komen gorel in ste bili kot živina gnani v Nemčijo? Kdo je šel z vami? Mar tisti, ki vas danes hujskajo? Begunec pač ne bo klical svojemu sotrpinu - dekanu: »Dol z njim!« Komenci, spreglejte!

SOLKAN

Misli, besede in dejanja »progresivnih« vernikov

Misli in besede

Na stencasu z dne 1. IX. 1946 smo brali tudi sledeče:

»Kdo more obsojati postopanje ljudstva napram «Slovenskemu Primorcu?» (1) — Javljen kot apolitični verski list... Sprejeli smo ga z veseljem... (2) Ta list, namesto da bi prenašal božjo besedo in služil svojemu pravemu namenu, je postal protiljudsko orožje v rokah zločinskih elementov, ki nadaljujejo umazano Rupnikovo in Rožmanovo izdajalsko politiko... (3)

Mi katoliški verniki bi se čutili sokrivi pred Bogom in Narodom, če bi dalje dopustili, da se pred našo cerkvijo prodaja list, ki nima ničesar opraviti z verskimi stvarmi, celo pozablja Kristusov nauk: »Ljubite se med seboj!« in vnaša razdor in sovraštvo med ljudstvo. (4) Požvižga se na vso našo kršč. svetlo za osvoboditev izpod fašističnega jarma in združitve z jugoslovanskimi brati ter hoče napraviti iz naše s krvjo prepojene zemlje mednarodno oporišče reakcije. (6) Kdor koli odobrava... je nasproten borbi primorskega ljudstva za priključitev k Jugoslaviji.

Zakaj »naš« g. kaplan širi s takim prizadevanjem ta zlonamerni list in ga trdovratno brani pred ljudstvom, ki noče takega lista v svoji vasi? (7)

Celo groziti se je drznil zavednim vernikom, ki so hoteli preprečiti prodajo tega lista, in da bi dalje onemogočil prodajo se je poslužil civilne policije. (8)

ZAVEDA NAJ SE, DA JE MED NAMI PRITEPENEC, KI SE SKRIVA POD NEPRAVIM IMENOM IN DA NAŠE LJUDSTVO NE MARA TAKIH DUŠNIH PASTIRJEV (9)

Skupina zavednih vernikov» (10)

Komunizem je zdražba

Opombe:

(1) Nihče, ker ljudstvo ne postopa proti Sl. Pr., ampak ga ljubi.

(2) Sl. Pr. res ni glasila nobene stranke, toda z verskega in pravstvenega stališča osvetljuje vse privatno in javno življenje. Ni to-

Marjanka:

(18) Marjetica

Premišljeval jo je v urah noči in z vsem hrepenenjem pričakoval jutranje zarje. Utrujen od morečih skrbi, je proti jutru zaspal.

Znašel se je na samotnem otoku; vse okoli je hrumele razburkano morje, da so mu morske pene pršale v obraz. Pred njim pa je v viharju valovilo nepregledno polje zrelega žita, vsega prepreženega s pievelom in osatom, med katerim so sikale strupene kače. Pogled nare, ga je navdal s tako grozo, da je hotel zbežati, pa skrivnostno, proseč glas ga je zadržal: »Pavle, izčisti mi to polje in požanji ga!«

»Kako, saj ne morem, preveč me je groza, ko sem tako sam!« se mu je izvil iz trpečega, prestrašenega srca.

»Pavle, nikoli ne boš sam, jaz bom pri tebi, tvoja sestra.«

Zdrnil se je ob tem dragem, tako znanem glasu in se ozrl. Blesteča od čudovite lepote mu je prihajala naproti Marjetica. Zakričal je od neizmernega presenečenja, kajti že dolgo je po njej zman hrepenel. Razširil je roke, da bi jo sprejel v svoj objem, pa samo ljubke se mu je nasmehnila in odmajala z glavo:

»Ne, Pavle, sedaj ni časa za to. Naš večni Kralj te kliče na delo. Pojdiva!«

Prijela ga je za roko in ga peljala na rob njive. Z grozo v srcu jo je pogledal, sikanje kač mu je ledeno kri po žilah.

Tedaj je Marjetica začela z milim glasom peti čudovito pesem, polno neskončno lepih melodij, kakor je ni slišal še nikoli. Prevzet od neizmerne blaženosti, ki mu je prežela sleherni žilico, jo je poslušal. Samo eno si je želel, da bi ta pesem ne utihnila nikoli.

Zopet ga je ljubeznivo pogledala in mu rekla:

»Začni! Ni se ti treba nič bati. Pogledj!«

Stegnila je svojo belo roko proti žitnemu polju in Pavle je obstrmel: Vse kače, ki so še pred enim hipom tako strahovito sikale vanj, so sedaj pohlevno ždele na tleh in s privzdignjenimi glavami omamljene poslušale.

Marjetica je nadaljevala skrivnostno pesem nebeskih melodij in Pavle se je opogumljen sklonil in začel z delom. Kar z golimi rokami je ruval plevel in osat, poln velikih ostrih trnov, ki so se mu zarivali v meso, da so roke kmalu zakrvavele. Pod pekočim soncem se je pomikal vedno globlje v polje. Vse bohotnejši je tu rasel plevel, vse ostrejši trni so mu vedno globlje odpirali zadane rane.

Brez Marjetice bi gotovo omagal. Njena bližina in njena čudovita pesem je kot blagodejni balzam hladila njegove razbolele rane in mu vlivala novih moči v izmučeno

telo. Vztrajal je do konca njive v naporu, ki je presegal njegove moči.

Tedaj se je globoko oddahnil in se vzravnal. Njegov pogled je vedno presenečen obstal na prijazni zelenici, obdani z vitkimi palmami. Čudovit hlad je vel od tam in ga s skrivnostno silo privlačeval: »Marjetica, odpočijva se, tako sem utrujen, tako silno hrepenim, odpočiti se v tvoji bližini.«

»Pavle, pogum, še te čaka delo. Potem pa bova na veke počivala v skupnem domu.«

Bodrilno se mu je nasmehnila in mu podala srp. Vdal se je in zopet začel z delom. Zrelo klasje, prosto vsega plevela in osata, je naglo padalo pod njegovim srpom. Spremljan od Marjetičine pesmi, je delal z vso vnemo, ne meneč se za utrujenost, žejo in žgočo vročino. Kot bi bil to delo vedno opravljal, je spetno vezal požeto žito v snope in jih zlagal na kupe.

Sonce se je že bližalo zatonu. Ravno kar je bil tveval zadnji snop zlatega žita, ko je utonilo v brezbrežnem morju. Naglo je padal mrak na zemljo in z njim blagodejno osvežilo.

Tedaj se je naenkrat vse nebo zasvetilo v čudoviti svetlobi. Zopet je zaslišal skrivnostno pesem, ki mu jo je ves čas njegovega dela pelala Marjetica. Sedaj jo je pel cel zbor, spremljan od lahnega zvonjenja srebrnih zvončkov.

Marjetica ga je prišla za roko in

sledil ji je s srcem, razbijajočim od bleženega pričakovanja.

Tedaj se je nebo odprlo in zagledal je velik zbor belooblečenih deklic, prepevajočih skrivnostno pesem. Vsaka je imela v rokah srebrne zvončke in z njimi spremljala pesem. Tik njujo so se ločile v dve dolgi vrsti in obstale obrnjene druga proti drugi.

Se bolj se je zasvetilo in zdajci so vse deklice padle na kolena.

Na skrajnem koncu njihovih vrst se je pojavila bleščeča se postava in se zkozi vrsti klečečih deklic vedno bolj bližala.

Pavlu je srce v prsih zastalo, toliko lepote ni še videl. Svetloba, žarnejša od sonca, ga je tako omamila, da je za hip zaprl oči.

Tedaj je zaslišal glas, ki ga je potopil v morje nikdar slutene sladkosti:

»Pavle, moj zvesti služabnik, priidi po svoje večno plačilo!«

Presenečen je zopet odprl oči. Pred njim je v nepopisni lepoti stal sam Jezus.

Vrgel se mu je k nogam in iz dna duše se mu je iztrgal vzlik neskončne sreče:

»Moj Gospod!«

Pavle se je prebudil in prisluhnil. Kakor iz neizmernega daljave je prihajalo od njega komaj slišno srebrno zvonkljanje. S tresočo se roko si je šel preko prepotenega čela; ni vedel, ali še sanja, ali je resnica. Polagoma se je zavedel in kruta resničnost mu je zopet z vso gren-

kobo preplavila srce, da je z neizmernim domotožjem zahrepenel po resničnosti čudovitih sanj.

Zvonkljanje se je polagoma zgubilo v daljavi in skozi okno so posijali že prvi žarki sonca.

»Zaležal sem se danes« je očitalo če pomislil Pavle in se hitel napravljati.

Skozi sončno jutro je pohitel v hrib in razmišljal čudovite sanje, ki jih nikakor ni mogel razumeti. Zele je, da bi jih čimprej povedal Marjetici; ona bi mu jih gotovo znala razložiti.

Skoraj pri vrhu je že bil, ko mu je zopet udarilo na uho skrivnostno zvonkljanje. Čudno vznemirjen je nadaljeval pot.

Na zadnjem ovinku je nenadoma zagledal pred seboj gospoda župnika v belem roku — v spremstvu dveh strežnikov.

Strašna slutnja ga je prešinila, kot blazen je zastrel v duhovnika: »Kaj je z Marjetico?« je kričnil v neizmerni boli.

Sočutno ga je gospod pogledal: »Gospod Zalar, pogum! Uklonite se tudi vi božji volji, ki vam hoče le dobro. Njegova volja je, da nas Marjetica zapusti. Zelo slaba je, čeprav še vedno pri zavesti. Ravno kar sem ji prinesel sv. obhajilo; zato pustite jo še nekaj časa samo z Jezusom.«

Težko ga je ubogal Pavle. Vsa njegova v bolesti prekipajoča notranjost ga je vlekla k njej.

(Nadaljevanje)

rej zgolj nabožen. Beri prvo številko z dne 29. VIII. 1945!

(3) Take besede narekuje slepa strast. »Zločinski elementi« želijo, da jim zapeljani obrekovalec dokaže tudi le en sam zločin. Blagor njemu, ako se nahaja v podobnem položaju!

Naprej tožniki, — vi bratovske časti grobniki! (S. Gregorčič)

(4) Prostaško pisanje daje najboljši dokaz, kdo neči sovraštvo in razdor: Slovenski Primorec ali ta stencas. Kar predzno je, ako taki nasilneži vlačijo po svojih strupeh zobeh Kristusove besede o ljubezni. Šaj sploh ne vedo, kaj je ljubezen!

(5) Naš list se ne požvižga na prelito kri, ampak zelo obžaluje, da se ta kri, ki jo je večina prelila iz resničnega rodoljublja, zlorablja v prid komunistični diktaturi.

(6) Ne iščemo nobene opore za nobeno reakcijo, pač pa bi želeli našemu ljudstvu, da končno pride v tako politično ozračje, da bo moglo svobodno Bogu služiti, živeti v pravi bratovski ljubezni ter brez strahu pred nasiljem pravično zaslužiti vsakdanji kruh v miru jesti. Želeli bi, da bi bilo tako ozračje prav v Jugoslaviji.

(7) Ali naj g. kaplan širi liste, ki nepravilno napadajo in grdo obrekujejo duhovnike in škofo?

(8) G. kaplan nikomur ne grozi, ker to znajo le njegovi sovražniki. — Civilna policija pa je dolžna ščititi vse državljane pred vsakim nasiljem. Tako je ščitila komunistično časopisje v Trstu in Gorici. Nikdar pa ga ni bilo treba braniti pred nasiljem slovenskih komunistov, še najmanj duhovnikov in vernikov okrog Slov. Primorca.

(9) Na slovenskih tleh ni noben Slovenec pripteneec, zlasti ne dober duhovnik, ki le dobro uči. Ker se g. kaplan ne skriva pod nepravi imenom, ni smela niti v teh vrsticah manjkati prav groba in otipljiva laž, ki je glavno orodje sovražnikov katoliškega tednika.

(10) Podpis bi se moral glasiti: Skupina krščenih nevernikov, ki se ne zavedajo, kaj delajo.

Komunizem je krivica

Dejanja:

Razprodajalki Slov. Prim. je v nedeljo 1. IX. PRED cerkvijo raztrgal vse številke učitelja Makuc Vladimira, ki je bil fašistično vzgojen in je do zadnjega nosil črno uniformo. Ubogi otroci, ki bodo imeli takega vzgojitelja! In on z nekoliko tovariši in tovarišicami je »ljudstvo«, ki »postopa« proti »Slovenskemu Primorcu«.

Skupina nevernikov v odrešilno moč KP

In nekatere svetohlinke bodo spet St. Primorca učile ljubezni, ne pa učitelja sovraštva do edinega našega krščanskega lista.

Vrh pri Sv. Mihaelu

V četrtek 29. VIII. se je vračal iz službe v Gorici s svojo materjo domov na Vrh Edvard Devetak. Na postaji v Rubijah se je ločil od matere in šel po bližnjici proti domu. Domov pa ni prišel. Mati, ki je v tej vojni izgubila že 3 sinove in je stavila vse upe v Edvarda, ga je več dni zastajala iskala. — Napisal so ga našli prav slučajno ameriški vojaki, ki so bili v bližnji okolici na vajah. Imel je roke zvezane z žico

Komunizem je pobjoj

na hrbtu, zamašena usta in glavo vso razbito. Zločinci so žrtve po groznem umoru vrgli v kraško rupo in jo s kamni zasuli. — Bil je pokopan ob obilni udeležbi domačih fantov in deklet na goriškem pokopališču v soboto 7. IX. popoldne.

Kdo je napravil ta zločin? Zavezniki ne, ker je bil v njihovi službi. Belogardisti ne, ker je bil fant sicer pri partizanih, a se je od njih očitno, ko je spoznal pogubnost komunizma.

To nečloveško delo so brez dvoma izvršili mojstri v vezanju ljudi z žico, njih klanju in metanju v brezna.

Odgovorni pa so za take zločine nečesti drugi ljudje, ki take zločince in njih organizacijo kakor koli podpirajo in zagovarjajo.

ZVU bi vprašali, ali ve, da je ves Kras na milost in nemilost izročen takim krvnikom svojih lastnih bratov.

Podoben zločin se je zgodil 15. VIII. v Svetem pri Komnu.

Komunizem je smrt

Števerjan

Prejeli smo dopis, ki se zdi, da hoče dati odgovor nekemu predavatelju. Dopisnike prosimo, naj nam pišejo stvarno in podajajo jasna in točna poročila. Na vsak način se

morajo izogibati psovku, ki niso častne za nikogar, a so celo neprimerne za katoliški tednik. Malo šale, da, žalitev ne!

Pesem iz Brd

Prejeli smo od preprostega prijatelja pesem, v kateri skuša z vezano besedo prikazati vso grdobijo neiskrenih in nasilnih sovražnikov Slovenskega Primorca, ki edini govori ljudstvu iz sra.

Pesem kaže razumnega človeka z zelo dobro voljo, toda oblika pesmi ni dovolj popolna, da bi jo mogli objaviti.

Komunizem je zločin

Dvojna mera

Primorski dnevnik piše, kako je Tito priporočal v Kranju ženam, naj ne dopustijo, da bi se duhovniki vtikali v politiko. Istočasno poroča, da hodijo po Parizu Rittig iz Zagreba in še drugi duhovniki, ki se hvalevredno trudijo za zmago Titove politike. Prepovedana je torej vsaka nekomunistična politika, zelo se pa priporoča komunistična.

Iz Brd nam prihajajo neprestano pritožbe proti nekemu duhovniku, ki se peča s strankarsko politiko in daje dušam pohujšanje. Politika duhovnikov, ki jo obsojajo pošteni krščanski Brdci, je tista, ki jo obsoja tudi Cerkev sama.

Verniki želijo, da bi se tu vendar že napravil red.

Pod „svobodnim“ soncem ...

(Nadaljevanje s 3. strani)

Idrija

Ko sem prispela v Idrijo, sem morala svojo prijateljico najprej vprašati, kako da imajo pri »Narodni obrambi« vojake — Italijane. Povedala sem ji, da sem hotela vprašati skupino vojakov nekega poljanskega, pa me niso razumeli. Mislija sem, da so morda Hrvatje ali Srbi, in sem jih vprašala v srbo-hrvatskem jeziku. Eden izmed njih mi je kratko odgovoril: »Non capisco. Siamo italiani«. To je pa res imenitna obramba slovenskega naroda! Tisti, ki so naš narod četrt stoletja tlačili, ga zdaj varujejo. Ubogo slovensko ljudstvo, kako se komunizem s teboj igra!

V Idriji je še vse polno podrtih hiš, nič še ni videti obnovljenega. Čudno se mi je zdelo, ko vendar bomo po časopisih o neprestanem delu za obnovo. Celo ob nedeljah mučijo ljudi z udarniškim delom. Prijateljica me je ob tej moji težavi spomnila na besede iz naše pesmi: »Prazno je delo brez sroče z nbes. — Ob obhodu sem povabila prijateljico na trgatve in ji naročila, naj privede s seboj tudi svojo sestrično, ki je ne morem obiskati. »Jaz že pridem« — mi je odgovorila. — »Sestrične pa ne bo, ker ji nočejo dati osebnih izkaznic. Pri nas je taka svoboda, da nimamo niti osebne izkaznice vsi. Kdor ne trobi v rdeči rog, jo težko dobi, če jo sploh dobi. Tako mora biti vedno prikovano doma, čeprav živimo v deželi, kjer se poje kar naprej pesem o svobodi.«

Šla sem naprej proti Cerklnemu.

Porezen

Na Želinu sem zvedela, da bo v nočeljo maša na Poreznu za vse žrtve, ki počivajo še nepokopane na

naši zemlji. Ni me vzdržalo, da bi ne šla tudi jaz tja gori, saj si hribov tako želim, a imam tako malo prilike, da pridem nanje. Čudila sem se, da je bilo toliko ljudi pri tej pobožnosti. Ni jih bilo manj od 1500. Vsa pota so jih bila polna. In kak razgled po vsej naši zemlji, po Kranjski, po Primorski tja do morja... Vse, kar sem prejšnje dni doživela na poti, sem pozabila, tako lahko mi je bilo pri sren. Tudi moliti se lahko na takih višinah, vse bliže se čuti Bogu. O ljudeh, ki bivajo po teh naših gorah, sem dobila najboljše vtise. Videlo pa se je vsem že na obrazih, da nosijo težak križ suženjstva in da hrepenijo po svobodi.

Grahovo

S Porezna sem šla v Baško dolino in jo krenila proti Gorici. Na Grahovem sem hotela stopiti za trenutek v cerkev. Zaprtja je bila. Ko sem odhajala iz vasi, sem vprašala nekatero ženo, ali nimajo duhovnika, ker je cerkev zaprta. S soiznimi očmi so mi pripovedovale, da je prišel, a so ga ljudske oblasti že izgnale, češ da ni iz cone B. Pravilo so mi ogorčenju ljudi in o žalosti vse fare nad takim početjem. Po poti proti Kneži sem premišljevala besede teh žensk in vse, kar sem na tej poti doživela. Komunizem je strašno gorje, ki mnogo govori o svobodi, a je največje suženjstvo.

Tolmin

Ko prissem v Tolmin, vidim razjarjeno gručo, ki tira mladega duhovnika proti soškemu mostu. Kaj je pa zopet to? Kaj je zagrešil mladi duhovnik? Po dolgem povpraševanju izvem, da so dobili pri njem Slovenskega Primorca in za ta »veliki zločin« so ga postavili pred

ljudsko sodišče nekaterih razgretih glav, ki so jih prignali z raznih strani.

O uboga svoboda, kam si se zgubila, sem zdihovala, ko sem prekorila soški most. Vse, kar sem videla, je najbrž le senca vsega gorja, ki ga trpi naše ubogo ljudstvo v coni B. Nič več ne bom dvomila o tem, kar piše Slovenski Primorec o tej coni in o Jugoslaviji. Vse, kar piše, je le medla slika vsega, kar sem videla jaz na svojem potovanju.

Popotnica

Komunizem je nesreča

RAZNO

Romanja

Kljub temu, da se Cerkev po deželi napada kot še nikdar, kljub temu, da se duhovniki obrekujejo in se njih ugled ruši bolj kot kdaj koli; kljub temu, da se pobožni verniki sramotijo kot belogardisti in reakcionarji, kar se v prejšnjih časih ni godilo — daje naše ljudstvo rado duška svoji vernosti z romanji na Sv. Višarje, na Barbanu, v vipavski Log itd.

Neprestano dobivamo pozdrave z božjih poti od Bricev, Vipavcev, Kraševcev in Gorjanov.

Tako smo dobili pozdrave iz Barbane, kjer so naši ljudje toliko in tako lepo prepevali, da so Furlani rekli: Slovenci niso sami brezbožneži in komunisti, ampak so še vedno zelo verni in pobožni. Čudno, kako so mogli komunisti dobiti tako moč med njimi!

S Sv. Višarj smo pa prejeli celo pesem, ki pravi, da se naši ljudje zatekajo v višave k Mariji za pomoč v »peklenih viharjih«, ki divjajo v dušah in deželi. Pesem, ki žal ni sreča za tisk, se obrača k Mariji, naj varuje naš narod grešnih zablod in mu da čakati srečnejše čase pravega mira in bratstva.

Romarji, le romajte, a romajte vedno s pravim duhom spokornosti in iskrene pobožnosti. Ne pozabite po dobro opravljene sv. spovedi in vrednem obhajilu moliti za slovenski narod, ki mora toliko trpeti zaradi nasilja nekaterih Bogu in narodu nezvestih sinov.

Proslava sv. Cirila in Metoda na Slovaškem

Po žalostnih skušnjah razprtij Slovakov s Čehi se je med Slovaki mogočno razmahnilo češčenje sv. Cirila in Metoda, skupnih slovenskih apostolov. V Bratislavi so s sodelovanjem akademikov kongreganistov na predvečer praznika imeli veliko akademijo za izobraženstvo pod geslom: V krščanstvu je ljubezen, v slovanstvu je moč; ljubezen in moč je življenje. Tudi v drugih slovaških in večjih krajih so imeli velike slavnosti.

Križ na Monte Amiata

Monte Amiata je hrib v južni Toskani. Visok je približno kakor naš Matajur (1735 m). Slovci zaradi rudnikov živga srebra, ki so bogati kakor idrijski. Na njegovem vrhu so že pred več leti, ko je bil še Maveoni živ, postavili visok križ, ki je bil ponoči razsvetljen, da so ga videli daleč okrog po Toskani in Laciju. Ko so prvi prižgali električne luči na tem križu, je to storil pokojni sv. oče iz Vatikana. Mareoni sam je naureč na vati-

kalski radijski postaji zgradil tako napravo, da je s pomočjo radijskih žarkov lahko prižgala luči v daljavi. Tako je sv. oče prižgal v zgodovini človeštva pritisnil gumb v svoji sobi v Vatikanu in prižgal luči na Monte Amiata več sto km daleč. Danes ni to več nobeno čudo, takrat pa je bilo.

Leta 1944 je nemška vojska na umiku pred zavezniki pogrnala v zask križ na Monte Amiata. Sedaj so ga znova postavili in sv. oče je ponovil dejanje pokojnega Pija XI. ter v soboto 24. avg. zvečer imel kratek nagovor po radiu, potem pa nevidno prižgal električne luči na križu.

Katoličani v Indiji

O katoličanih v Indiji je Pandit Nehru, predsednik nove indijske vlade, izjavil: »Indijski katoličani naj ne bodo v skrbeh. Naš cilj je svobodna država, v kateri bodo zavarovane pravice vsaki veri. Kristjani so sestavni del indijskega naroda. Njihove tradicije so stare več kot 15 stoletij; k naši skupnosti so prispevali mnogo kulturnih in duhovnih vrednot.«

KNJIGA z napačnim podnaslovom

Pred nekaj meseci je izšla knjiga s podnaslovom: »Primorska duhovščina za Federativno ljudsko republiko Jugoslavijo.«

Ta naslov je napačen. Zagrešila sta ga urednik in tiskarski škrat. Naslov knjige se pravilno glasi:

Peč primorskih duhovnikov vpreženih v voz mednarodne komunistične OF.

Sovraži zmoto, a ljubi človeka v zmoti in moli zanj!!

TESTENINE

ZA BREZPOSELNE

Papeška dobrodelna komisija je dala na razpolago za brezposelne v Gorici 45 stotov testenin po L 32 kg, in sicer po 2 kilograma za vsakega brezposelnega.

Razdeitev so poverili 2 prodajalnima Delavsko zbornice v ulici Locchi in v ulici Mazzini (La Famiglia) in se bo izvršila na predložitve zelene nakaznice od 10. do konca tega meseca.

Darovi:

Hudi Peter za krotkega Slov. Primorca 250; iz Kozane preplačila 300; iz Rihemberka preplačila 50; N. N. iz Bilj 50; da bi Bog kmalu izničil sovražnike sv. Cerkve 50; en fant iz Jurijana (polovico dne) še pred jurišem briške boljše viške pete kolone 125; neimenovani 300; Rozina iz Corsano, begunka 50; v čast Sreči Marijinemu 200; za vedno ljudstvo komenske fare 2000; iz Breginja za Urha in Zefa, da si oplakneta grlo po radio govoru 1000; K. F. za list ob prvi obletnici 200 in za Malo semenišče 500; Sempeter 600 + preplačila 100; iz cone B v čast angelom varuhom 100. V dneh svetovnega vasi slovesa, ko zlomek moč ima in pa hudir, v poravnavo Vrsno listu daje za uropane izvide tri sto lir.

Bog povrni!

Odgovorni urednik

msgr. ALOJZIJ NOVAK
Tiskano z dovoljenjem A. I. S.
Tisk. G. Incehi - Gorica

URH in ŽEF

Ze dan po Urhovem radijskem govoru na vesoljni svet je prišel v Vrtovin Žefov odposlanec s sledenim pismom:

Dragi prijatelj Urh!

Kdor pošteno misli, govori in dela, je dandanašnji preganjan. Upam, da te to pismo še najde doma. Moje nupanje se opira na srečo v nesreči. Ze včeraj popoldne sem zvedel v Gorici, da so v Ajdovščini

in v vsej coni B s silno radovednostjo pričakovali tvojega govora. Poslušali so in vrteli po svojih aparatih, a Tvojega govora niso mogli najti. Vzrok je v tem, da nismo sporočili, da se bo oddaja vršila po legalni uri naše cone. — Toda v tem je sreča. Danes sem že slišal od nekega funkcionarja, da boš svoj govor še bridko obžaloval, ker ga nisi izročil v predhodno cenzuro. Najmanjša kazen, ki Te lahko zadene, je ta, da Te izženejo iz cone B.

Zato pa se odpravi urno in pridi zaenkrat na trgatve v Brda. Potem lova že ukrenila na kak način, da Ti ne bo treba živeti v strahu, dokler ne pozabijo na tvoje besede.

Toda sporočiti Ti moram v tolažbo tudi kako veselo vest. V Kobariškem kotu so se za Tvoje idoje

tako navdušili, da so Ti poslali 1000 L, ki naj jih skupaj zapijejo. — S Krasa in Trsta so sporočili željo, da bi po radiu Trst II tudi midva vsak teden govorila. — Časopisje poroča, da so po vsem svetu Tvoj govor dobro slušali in da je radi njegga ugled primorskih Slovencev, ki ima tako brihtne in pogumne kmete, zelo zrastel. — Nekateri Brdci so pa rekli, da je Pikačevica Tvoje misli preveč učeno napisal in da zlasti tiste reči o *progresivni* in *kurzivni* demokraciji niso prav razumeli. — Jaz pa sem razumel, da bi v modernih časih lahko govorili tudi o *leteči demokraciji*. In kaj naj bo tu težko razumljivo? Progresivna demokracija je tam, kjer demokracijski ljudje *gido* iz dežele. Kurzivna demokracija je tam, kjer ljudje demokracičnega mišljenja iz dežele že

kar *tečejo*. Leteča demokracija je pa tam, kjer svobodoljubni ljudje z letali *odfrčijo*, če morejo. — Ali ne potrjujejo dejstva, da so vse take demokracije danes no sveta? — Ti si pa zagovarjal tisto demokracijo, ki živi svobodno doma in se brez strahu uveljavlja — po svojem prepričanju.

Kjer na tisoče poštenih ljudi beži iz strahu po svetu, tam ni prave demokracije. In to drži kot amen v očenahu.

S konference v Parizu je prišla vest, da je bila včerajšnja seja, ko si govoril Ti, edna, pri kateri se niso prepirali in tolkli po mizi. Zapadne demokracije so se mizale, vzhodne pa so ob koncu dejale, da se morajo posvetovati s svojimi vladami glede sprejemljivosti Tvojih misli in nasvetov.

Še eno veselje! Prav ta hip mi je

pravila hči, da je zdaj povedal radio iz Amerike, da je Tvoj govor našel tam zelo ugoden odmev in da Ti neka bogata gospa, ki je izvedela, da si pogorelec, pošlje tako izdatno podporo, da boš lahko potoval tudi v Ameriko, ako boš hotel.

Ljudozrci so pa baje sporočili po radiu, da so se prepričali, kako visoko stopnjo kulture so dosegli v primeri z nami. Rekli so, da se ljudje v Evropi žrejo in grizejo pečasi, dan za dnem, leto za letom, dokler si ne zgrizejo vsega vesolja do življenja... in na koncu se še pobijejo. Oni pa v slučaju potrebe to stvar bolj naglo opravijo, ne v žalost, ampak v veselje vseh, ki so pri pojedini.

Torej odpravi se hitro in na svidenje!

Tvoj rate ponosni prijatelj
ŽEF